

HOTĂRÂREA CURȚII
DIN 23 OCTOMBRIE 1974¹

**Transocean Marine Paint Association
împotriva Comisiei Comunităților Europene**

Cauza 17/74

În cauza 17/74,

SADOLIN OG HOLMBLAD A/S, 2300 Copenhagen S., Danemarca;

F.A.C. VAN DER LINDEN AND Co., 2153 Hamburg-Neu Wulmstorf, Germania;

KONINKLIJKE BRINK/MOLYN B.V., Rotterdam, Țările de Jos;

STORRY, SMITHSON & Co. LTD., Hull HU5 1 SQ, Yorkshire, Marea Britanie;

DE CONINCK N.V., B-2060 Merksem, Belgia;

ASTRAL, SOCIÉTÉ DE PEINTURES, VERNIS ET ENCRE D'IMPRIMERIE, Paris XVI/
Franța;

URRUZOLA S.A., Madrid 5, Spania;

VENEZIANI ZONCA VERNICI S.P.A., Trieste 34147, Italia;

DURMUS YASAR VE OGULLARI PAINT, VARNISH AND RESIN WORKS, Izmir,
Turcia;

PATTERSON-SARGENT, New Brunswick N.J. 08903, USA;

ANTILLIAANSE VERFFABRIEK N.V., Willemstad, Curaçao, Antilele Olandeze;

NIPPON PAINT Co. LTD., Osaka, Japonia;

NIPPON PAINT (SINGAPOUR) Co. PTY. LTD., Singapore 3;

NIPPON PAINT Co. LTD., Hong-Kong ;

PACIFIC PRODUCTS INC., Manila, Filipine;

SPARTAN PAINTS PTY. LTD., Melbourne, Victoria, Australia;

membri ai TRANSOCEAN MARINE PAINT ASSOCIATION, Delftse Plein 37, Rotterdam,
Țările de Jos, reprezentați de F. Salomonson și P. Vogelzang, cu domiciliul ales în
Luxemburg, la cabinetul lui Ernest Arendt, 34b, rue Philippe II,

reclamanți,

¹ Limba de procedură: engleza.

împotriva

COMISIEI COMUNITĂȚILOR EUROPENE, 200, rue de la Loi, Bruxelles, reprezentată de consilierul său juridic D. R. Gilmour, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul consilierului juridic al Comisiei, Pierre Lamoureux, 4, boulevard Royal,

pârâtă,

având ca obiect anularea unei părți a Deciziei Comisiei din 21 decembrie 1973 (JO, L 19, 23.1.1974, p. 18),

CURTEA,

constituită din R. Lecourt, președinte, C. Ó. Dálaigh și A. J. Mackenzie Stuart, președinți de cameră, A. M. Donner, R. Monaco, J. Mertens de Wilmars (raportor), P. Pescatore, H. Kutscher și M. Sørensen, judecători,

avocat general: J. P. Warner

grefier: A. Van Houtte

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

1 Întrucât, prin Decizia din 21 decembrie 1973, Comisia, în temeiul articolului 85 alineatul (3) din Tratatul CEE, a reînnoit, impunând în același timp noi condiții, scutirea de interdicția prevăzută la articolul 85 alineatul (1) de care a beneficiat, prin Decizia din 27 iunie 1967, un acord care restrânge concurența pe piața vopselelor pentru nave, încheiat între întreprinderile care fac parte din Transocean Marine Paint Association (denumită în continuare „asociație”);

2 întrucât, printre altele, articolul 3 alineatul (1) litera (d) din decizie obligă membrii asociației să comunice de îndată Comisiei: „toate participările financiare și toate legăturile personale, care rezultă din numirea membrilor organelor administrative respective, între un membru al asociației și orice altă întreprindere care aparține sectorului vopselelor, precum și toate modificările aduse participărilor sau legăturilor personale deja existente”;

3 întrucât acțiunea are ca scop anularea acestei unice dispoziții;

4 întrucât reclamantii invocă, în primul rând, faptul că obligația în litigiu nu a fost menționată nici în „comunicarea obiecțiilor” din 27 iulie 1973, nici în ședința din 27 septembrie 1973 și că, de asemenea, aceasta nu figura în nicio scrisoare sau memoriu al Comisiei, anterioare deciziei, astfel încât nu ar fi avut ocazia în niciun moment să își prezinte punctul de vedere în această privință;

întrucât, prin urmare, Comisia, în ceea ce privește clauza în litigiu, ar fi încălcat regulile de procedură prevăzute de Regulamentul nr. 99/63 al Comisiei din 25 iulie 1963 (JO 127, 20.8.1963), referitoare la audierile prevăzute la articolul 19 din Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962 (JO 13, 21.2.1962) și, în special, articolele 2 și 4 din Regulamentul nr. 99/63 menționat anterior;

5 întrucât aceștia invocă, în al doilea rând, încălcarea articolului 85 din tratat și a articolului 8 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17 prin faptul că obligația impusă întreprinderilor depășește, prin generalitatea sa, ceea ce articolul 85 permite a le fi impus;

6 întrucât, într-o comunicare din 27 iulie 1973 intitulată „comunicarea obiecțiilor” și redactată în olandeză, Comisia a afirmat că o simplă reînnoire a scutirii nu putea fi avută în vedere, poziția membrilor asociației pe piața vopselelor pentru nave modificându-se ca urmare a creșterii numărului întreprinderilor care făceau parte din aceasta, a importanței tot mai mari a unora dintre acestea și a legăturilor pe care doi membri, Astral și Urruzola, le-au dezvoltat cu grupuri importante din industria chimică;

7 întrucât Comisia adăuga că era dispusă, cu toate acestea, să reînnoiască scutirea pentru o perioadă de cinci ani, impunându-i însă noi condiții și obligații, una dintre acestea fiind formulată astfel încât să cuprindă, pentru membrii asociației, pe lângă obligațiile enunțate la articolul 4 din Decizia din 27 iunie 1967, obligația de a notifica de îndată Comisiei „iedere wijziging in de deelnemingsverhoudingen van de leden” (literalmente: orice modificare în raporturile de participare ale membrilor);

8 întrucât reclamanții susțin că nu au putut deduce în niciun moment din această afirmație că aceasta urmărea să le impună o condiție precum cea exprimată în dispoziția atacată, pe care, de altfel, nu ar putea fi în măsură s-o îndeplinească din cauza caracterului său general și care ar aduce atingere, fără motiv, intereselor acestora;

întrucât, în cazul în care ar fi putut să-și dea seama de intențiile Comisiei, aceștia și-ar fi prezentat obiecțiile în această privință, astfel încât să-i atragă atenția cu privire la inconvenientele care rezultă din obligația în litigiu și cu privire la ilegalitatea care ar afecta-o;

întrucât această posibilitate le-a lipsit, decizia ar trebui, în ceea ce privește obligația în litigiu, să fie anulată din cauza viciului de procedură care o afectează;

9 întrucât pârâta răspunde, în primul rând, că obligația prevăzută la articolul 2 din Regulamentul nr. 99/63 conform căruia: „Comisia comunică în scris întreprinderilor și asocierilor de întreprinderi obiecțiile reținute împotriva acestora”, precum și obligația care-i revine prin articolul 4 din același regulament de a nu reține decât „obiecțiile în privința cărora [întreprinderile sau asocierile de întreprinderi destinate] au avut ocazia să-și prezinte punctul de vedere” nu se referă la condițiile pe care Comisia intenționează să le impună unei decizii de scutire;

10 întrucât aceasta adaugă că preocuparea exprimată în clauza în litigiu ar fi fost cunoscută de reclamanți, în special datorită importanței acordate cazului societăților Astral și Urruzola, atât în comunicarea din 27 iulie 1973, cât și în cursul ședinței;

11 întrucât, în temeiul articolului 19 din Regulamentul nr. 17 al Consiliului, Comisia, înainte de a adopta deciziile prevăzute la articolele 2, 3, 6, 7, 8, 15 și 16 din acest regulament, oferă întreprinderilor interesate ocazia de a-și face cunoscut punctul de vedere referitor la obiecțiile pe care aceasta le-a reținut;

întrucât, prin trimiterea la articolul 6, această dispoziție vizează deciziile care au urmat unei cereri de aplicare a articolului 85 alineatul (3);

12 întrucât, în conformitate cu articolul 24 din același regulament, Comisia a fost autorizată să adopte dispoziții de aplicare în această privință, realizând aceasta prin Regulamentul nr. 99/63;

13 întrucât rezultă atât din titlu, cât și din primul considerent al regulamentului respectiv că acesta se referă la toate audierile prevăzute la articolul 19 din Regulamentul nr. 17 al Consiliului și se aplică, prin urmare, deopotrivă procedurilor referitoare la articolul 85 alineatul (3);

întrucât, cu toate acestea, obligația impusă Comisiei prin articolele 2 și 4 din Regulamentul nr. 99/63 de a comunica, în scris sau prin publicare în Jurnalul Oficial, obiecțiile pe care le invocă împotriva unei întreprinderi și de a reține în decizia sa numai aceste obiecții, se referă în special la indicarea motivelor care o determină să aplice articolul 85 alineatul (1), fie că dispune încetarea unei încălcări sau aplică o amendă întreprinderilor, fie că le refuză o atestare negativă sau beneficiul alineatului (3) al aceleiași dispoziții;

14 întrucât, pe de altă parte, Comisia nu ar putea fi obligată să anticipeze condițiile și obligațiile la care aceasta are dreptul să supună scutirea prevăzută la articolul 85 alineatul (3);

întrucât, într-adevăr, cercetarea unei cereri de scutire poate arăta modalități diferite de executare a unui acord sau de control al acestei executări, astfel încât să determine Comisia să renunțe la obiecțiile pe care le-a ridicat cu privire la această cerere și justificând acordarea, eventual în anumite condiții, a beneficiului articolului 85 alineatul (3);

15 întrucât, cu toate acestea, rezultă, atât din natura și obiectul procedurii de audiere, cât și din articolele 5, 6 și 7 din Regulamentul nr. 99/63, că acesta, chiar în afara cazurilor menționate în mod special la articolele 2 și 4, aplică norma generală conform căreia destinatarii deciziilor autorităților publice care afectează în mod semnificativ interesele lor, trebuie să aibă ocazia de a-și face cunoscut în mod util punctul de vedere;

întrucât această normă implică faptul că întreprinderile sunt informate în mod clar, în timp util, cu privire la principalele condiții pe care Comisia intenționează să le impună scutirii și au ocazia de a-i prezenta acesteia observațiile lor;

întrucât aceasta se observă în special atunci când este vorba de condiții care, precum în speță, impun obligații ce nu pot fi neglijate și cu o sferă de aplicare extinsă;

16 întrucât, dat fiind că articolul 85 alineatul (3) constituie, în beneficiul întreprinderilor, o excepție de la interdicția generală de la articolul 85 alineatul (1), Comisia trebuie să poată controla în orice moment dacă sunt îndeplinite în continuare condițiile care justifică scutirea;

întrucât Comisia are, prin urmare, în ceea ce privește modalitățile care reglementează scutirea, o mare putere de apreciere, fiind totodată obligată să respecte limitele pe care articolul 85 le impune competenței sale;

întrucât, pe de altă parte, exercitarea acestei puteri de apreciere este legată de o informare prealabilă detaliată cu privire la obiecțiile pe care le-ar putea invoca întreprinderile;

17 întrucât rezultă din dosar că nu a fost îndeplinită această cerință în ceea ce privește obligația în litigiu;

18 întrucât afirmația cuprinsă în comunicarea din 27 iulie 1973 ar putea fi interpretată diferit și, printre altele, în sensul că aceasta urmărește să completeze informațiile deja solicitate în temeiul articolului 4 din Decizia din 27 iunie 1967 prin notificarea legăturilor care pot exista între întreprinderile membre ale asociației;

întrucât ambiguitatea acestei afirmații este, de asemenea, pusă în evidență de faptul că, în cursul procedurii în fața Curții, Comisia a propus versiuni diferite atât în engleză, limbă aleasă de reclamanti pentru procedură, cât și în traducerea franceză a memoriului în apărare și corectarea propusă în timpul ședinței;

19 întrucât din procesele-verbale ale procedurii de audiere rezultă că legăturile între doi membri ai asociației, societățile Astral și Urruzola, și două grupuri importante din industria chimică au făcut obiectul unei examinări aprofundate – determinând, de altfel, Comisia să renunțe la cererea sa ca acești doi membri să părăsească asociația – procesele-verbale respective demonstrează că în nici un moment condiția generală enunțată ulterior în decizie nu a făcut obiectul unui schimb de puncte de vedere;

întrucât acest fapt confirmă afirmația reclamanților că erau convingeți că obligația, astfel cum a fost enunțată în „comunicarea obiectivelor” se referea numai la relațiile reciproce ale membrilor asociației și nu la orice legătură cu întreprinderi terțe, chiar și cu cele care operează în afara pieței comune și în domeniul vopselelor, altele decât cele pentru nave;

20 întrucât, astfel, condiția menționată la articolul 3 alineatul (1) litera (d) din decizie a fost impusă prin nerespectarea normelor de procedură și este necesar ca, după ce a ascultat observațiile sau propunerile membrilor asociației, Comisia să se poată pronunța din nou asupra acestui aspect;

21 întrucât, oricât de important este obiectul acestei părți a deciziei, aceasta nu poate fi separată, în mod provizoriu, de celelalte dispoziții, astfel încât o anulare parțială este posibilă și justificată de faptul că este vorba de o decizie favorabilă, în ansamblu, intereselor întreprinderilor în cauză;

22 întrucât, prin urmare, este necesar ca dispoziția atacată să fie anulată, iar cauza să fie retrimisă Comisiei;

Cu privire la cheltuielile de judecată

23 Întrucât, în conformitate cu articolul 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor de judecată, în cazul în care s-a solicitat acest lucru;

24 întrucât, în acest caz, reclamanta a căzut în pretenții;

25 întrucât, prin urmare, în conformitate cu pretențiile reclamantei, pârâta trebuie obligată la plata cheltuielilor de judecată,

CURTEA,

hotărăște:

1) Anulează articolul 3 alineatul (1) litera (d) din Decizia din 21 decembrie 1973;

2) Retrimite cauza Comisiei;

3) Obligă Comisia Comunităților Europene la plata cheltuielilor de judecată.

Lecourt Ó Dálaigh Mackenzie Stuart Donner Monaco
Mertens de Wilmars Pescatore Kutscher Sørensen

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 23 octombrie 1974.

Grefier
A. Van Houtte

Președinte
R. Lecourt